

האליזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי
כ"ט אלול תש"פ 1342 (שנה כה')

ראש השנה

עצור! יום הדין לפניך!

בכוונה של מצווה להכריע את גזר הדין לטובה!

ראש השנה הוא יום הדין, כל באי עולם עוברים לפני הבורא כבמסדר כבני מרון. כל מעשה וכל מחדל נסקר, מה ציפו ממנו ומה הגשים, מה הבטיח ומה מימש. מובאים בחשבון הייסורים, הצרות, עוגמת הנפש דבר לא נשכח! והמאזנים שנשקלים בהם המעשים, מאזני צדק אלוקי הן. פעמים שמצווה אחת שוקלת כנגד עבירות רבות אם נעשתה מתוך התגברות על היצר המפתה, כנגד ההרגל, כנגד החברה הלוועגת. ויש עבירות שהן כנגד כמה זכויות ואומר הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ב): "ואין שוקלים אלא בדעתו של ק-ל דעות והוא היודע איך עורכין הזכויות כנגד העוונות", לפיכך יש להרבות במצוות כי יש בכוח מצווה אחת לשנות את גזר הדין מעיקרו! ובפרט בימים אלו שבין ראש השנה ליום הכיפורים. ובנוסף להרבות בדברי תחנונים וכיבושין ובתפילה שתאמר בלב כנוע ונשבר בבחינת: "לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה" ונזכה להיחתם בשנה החדשה תשפ"א לבריאות ולסיעתא דשמיא בכל המשורים ולגאולה ברחמים. (מעין המועד)

אכילה סימנים כליל ראש השנה יכולים לשנות את גזר הדין, כיצד?

שאלה זו שואל רבי שלמה קלוגר בספרו "חכמת שלמה" ומשיב: המאכלים הטובים והמתוקים שאוכלים כסימנים ואומרים על כל מאכל את ה"יהי רצון..." השייך לו ואין הכוונה דרך תפילה, שאין מקום לתפילה בשעת אכילה אלא אומרה מתוך שהוא מאמין ובוטח בהשם יתברך שכך יהיה ובזכות זה יתהפך לו לטובה. וה"חפץ חיים" במשנה ברורה (סי' תקפג ס"ב) מוסיף להשלמה בשם השל"ה הקדוש: כשאדם אוכל את הסימנים ואומר את ה"יהי רצון" ומתעורר לשוב בתשובה אזי מובטח לו שינוי גזר דין.

אחיות זרות

מעשה שהיה

יש לי אחות קטנה ממני בכמה שנים ושמה נעמי. מאז שאני זוכרת את עצמי לא הסתדרנו, ועל כל דבר פעוט רבנו והתקוטטנו. אימי קיוותה שכשגדל הכל יסתדר ונחיה באחוזה גדולה, אך לצערה ככל שגדלנו גדלה האיבה והטינה שרחשנו זו לזו. היחסים העכורים הפכו לעכורים יותר לאחר נישואי, במיוחד לאחר שזכיתי לחזור בתשובה ולהקים בית נאמן בישראל, אחותי כעסה מאד על הצעד הקצוני שעשיתי והקשר בינינו כמעט נותק לחלוטין. אמא התעצבה ואבא ניסה לגשר אך לשווא. השנים חלפו, נולדו לנו ילדים ורווינו מכם נחת יהודי כשר. אחותי אף היא נישאה ונולדה לה בת יחידה, מרגלית שמה. יום אחד התקשרה אלי אימי וסיפרה לי בצער ובבכי שאחותי חלתה במחלה הנוראה. הצטערתי מאד אך הרגשתי שהנתיק כה גדול בינינו וכי אינני מסוגלת לנסוע לבקרה ואף לא להתקשר אליה ולהשתתף בכאבה או לעודדה, טינה בת שנים רבות עמדה כחיץ. אימי הייתה שואלת אותי מדי יום: "נו, התקשרת כבר לאחותך להתעניין בשלומה?" ואני השבתי לה, "אמא, אני לא מסוגלת, הנתק כה גדול ואין לי את הכוחות לאחות אותה". כמה מצער... אימי הייתה שבורה לחלוטין אך אני הדחקתי זאת וניסיתי לשמור על שגרת חיים... יומיים לפני בדיקת חמץ עת ניקיתי את הבית ביסודיות לפתע ננערתי ופניתי לבעלי: "יצחק, אני בשיא המרץ עסוקה בניקיון הבית מהחמץ ומה עם הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב *שעון קיץ* סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:52-8:54

יציא"ש ר"ת: 7:56

יציא"ש וכניסת חג שני: 7:13

כניסת שבת וחג: 6:23

יציא"ח ר"ת: 7:55

יציאת החג: 7:11

חצות יום: 12:34

ביעור החמץ שבלב? מתי אבער אותו? אחותי חולה ומיוסרת במחלקה האונקולוגית ואני לא נוסעת, לא מתעניינת, די! אני חייבת לבער את החמץ שבקרבי! אני נוסעת". לאחר חצי שעה התחרטתי על ההחלטה בתירוצים של הכנות לחג. בעלי שהבחין בהתלבטויות שלי שלף מכיסו ללא היסוס 300 ₪ וביקש: "רעייתי, קחי את הכסף והזמיני מונית הלךך ושוב, אנא סעי עכשיו, הקץ לדחיות, אחותך מחכה לך". התארגנתי בזריזות, הזמנתי מונית ונסעתי. נכנסתי למחלקה העצובה, ניגשתי בהססנות לדלפק האחיות לברר היכן היא מאושפזת. נכנסתי בצעדים איטיים מחפשת מילים לפתוח בשיחה, הבטתי בחולה ששכבה שם מחוברת למכשירים והחלטתי שחלה פה טעות, האישה ששכבה במיטה לא דמתה כלל וכלל לאחותי הבריאה והחסונה.... התבוננתי בפתקה הדבוקה למיטה והודעזעתי כל כולי. אכן, זו אחותי! נשמתי עמוק, נשאתי תפילה קצרה שהביקור יעבור כראוי. צעדתי לעברה בחשש ולחשתי "נעמי, שלום"... היא פקחה את עיניה בכבדות וזיהתה אותי, מיד נפלו כל החומות והמגדלים. חיבקתי אותה, נשקתי לה ואמרתי: "נעמי, אני מבקשת שנפתח דף חדש של חיבה וידידות, של אהבת אחיות אמיתית, אני מבקשת סליחה מעומק הלב על כל הפגיעה ועלבון שגרמתי לך, על שהייתי אחות לא מתחשבת וסליחה נוספת על שלא באתי עד היום לבקרך, בואי ונהיה אחיות אף פעם לא מאוחר. אני רוצה שנאהב זו את זו, ונמחל זו לזו, אני מאד אוהבת אותך". אחותי רצדה מהתרגשות, דמעה וביקשה את סליחתי, וסלחתי! בכינו במשך דקות ארוכות על הורינו, על עצמנו, על הקור והניתוק הרע שעשינו, ניסינו להדביק שנים ארוכות של עויינות בדמעות לחות של חמלה. הובלתי אותה בכסא הגלגלים לטיול במחלקה שאנו משוחחות וצוחקות על משובות הילדות שהובילו לנתק ועכשיו לחיבור, היינו יחד 6 שעות, עודדתי אותה ועשיתי את כל מה שביכולתי כדי לשמחה. פניה קרנו מאושר ושמחה ובליבי התפללתי שנוכח להיפגש כשהיא בריאה לחלוטין. היא נרדמה כשחיוך על פניה, הזמנתי מונית ושבתי הביתה בהרגשת הקלה עצומה תחושת עונג של טוהר אפפה אותי בידעי כי עשיתי עם עצמי ביעור חמץ אמיתי, יש לי אחות חדשה! למחרת ב-6:00 בבוקר צלצל הטלפון, הבחנתי במספר של נעמי אחותי, ענית מאושרת כולי להמשיך ולשוחח עימה. קול בכי חנוק נשמע ואחריי "זו אני מרגלית הבת של נעמי, אמא נפטרה לפני כשעה! אני פה לידה! מצבה הדרדר באופן פתאומי. ההלוויה בשעה 12:00 בצהריים, אמא הספיקה לספר לי שבאת לבקר אותה, מוטב מאוחר...." נשמע בכי. לא האמנתי, ריבונו של עולם, כמעט פספסתי אותה, כיצד היו נראים חיי אילו לא נפרדתי ממנה מתוך פיוס... משמים ריחמו עלי. על זה אמרו חז"ל: "מצווה הבאה לידך אל תחמיצנה", לעיתים ניתן לפספס מצווה בשנייה ולבכות אליה בשארית החיים. כמה עלינו להיות ערניים שמצוות התשובה לא תברח לנו ונפסידה בכל מיני תירוצים, ומי ייתן ולא נחמיץ הזדמנויות.

(אלבום 79 - קובי לוי)

הלכות ראש השנה שחל בשבת

פינת ההלכה

- א. יש להתפלל תפילות רה"ש בשמחה ובנעימה ואין לאדם לעורר עצמו לבכות, אבל מי שבכיה נופלת עליו בתפילה אינו צריך לעצור שקבלה מהאר"י ז"ל שבאותה שעה דנים אותו בשמים, וטוב שיעביר את הדמעות על מצחו לניקוי העוונוות החקוקים במצח (כה"ח סי' תקפ"ג ס"ק ט).
- ב. ישתדל כל אדם לקום ברה"ש עם עלות השחר [ולתפלל במניין נץ] (תורת מועדים סי' 7 סח) ולכל הפחות ראוי להתעורר עם נץ החמה (6:32) בראש השנה, ואין נכון לישון ביום זה שהוא יום הדין [ומי שישן גם מזלזל ישן]. ואחר חצות יום (12:34) יש להקל לישון כשראשו כבד עליו, ועדיף לישון מלדבר דברים בטלים. (פס, מועדים כהלכה סי' 1 סי' 7).
- ג. לפני תפילת שחרית ישתה משהו (אבל אסור לאכול!) שלא יישאר בתענית עד חצות יום, אבל מותר לאכול עד כביצה (54 גר') מזונות ופת או פירות ושתייה ללא הגבלה, אחרי שחרית לפני תקיעת שופר, לאחר שיעשו קידוש (ת"מ סי' ה"כ"א, ילקו"י ח"ה ע"מ' 3).
- ד. הירא את דבר ה' יקרא תהילים בזמן שמוכרים עליות וכו' ולא יאבד זמנו לבטלה בימים קדושים אלה וכו' שלא יפספס (לדוד אמת סי' 3/3) וראוי לסיים פעמיים את התהילים ביום רה"ש שהם ביחד 300 פרקים כמניין כפר (ש"ת מלאכת שלמה אור"ח סי' 1).
- ה. גם נשים צריכות להתפלל תפילת מוסף של ראש השנה (ילקו"י ח"ה ע"מ' קפז).
- ו. אין תוקעים בשופר בשבת רה"ש (ש"ע סי' תקפ"ג ס"ה) והשופר בשבת מוקצה ואין לטלטלו ודינו ככלי שמלאכתו לאיסור שמותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו (הכ"מ ס' 3, ילקו"י 7/3 ע"מ' רנו) וברכת שהחיינו יברכו ביום השני לפני התקיעות (ש"ע סי' תר"ג).

ז. משעת הברכה של התקיעות [דמיושב] ועד סוף חזרת העמידה של מוסף אסור לדבר! (ש"ע סי' תקל"ג ס"ג).
ח. בשעת התקיעות חייב לשמוע את התקיעות מתחילתן עד סופן ויכוון לצאת ידי חובת המצווה,
ובין סדר לסדר אפשר להרהר בלב את הווידויים שכתבו בסידורים אבל אין לאומרם בפה. (תורת
מועדים סי' ז ס"א) בסיום התפילה אין לתקוע יותר בשופר (ס"ס).

ט. אשה פטורה ממצות שופר משום שזו מצות עשה שהזמן גרמא (ש"ע סי' תקפ"ט ס"ו), מ"מ
נהגו הנשים להחמיר ולבוא לביה"כ ולשמוע (ואם תוקעים במיוחד לנשים לא יברכו). ואישה שנהגה
לשמוע בכל שנה ונבצר ממנה השנה לשמוע אינה צריכה התרה, אבל אם ברצונה לבטל מנהגה
לגמרי צריכה התרת נדרים. (יבי"א ח"ב סי' ל', תורת מועדים פי' ה ס"ח).

י. ביום ראשון של ראש השנה אחר תפילת מנחה נוהגים לעשות סדר "תשליך" ליד נהר (סי' תקפ"ט ס"א
בהרמ"א משנ"ב ס"ק ח) ים, באר מים (חז"ע עמ' קסז) או בור מים (כה"ח ס"ק ל). ואם אין בור מים אפשר
לפני גיגית מים או ברז מים פתוח [את הגיגית עם המים ישפכו אח"כ לשירותים] (ילקו"י ימים נוראים עמ' קכח)
ואף כשחל בשבת עושים את התשליך, מ"מ אם אין עירוב בכלל (אפילו לא "צורת הפתח") לא
יוציאו לשם מחזורים אלא יאמרו פסוקים בלבד, ואם יש חשש שיבואו לידי חילול שבת ע"י הוצאת
המחזורים יש לדחות את ה"תשליך" ליום שני של ראש השנה (חז"ע עמ' קסז).
ונשים פטורות מ"תשליך" ועדיף שלא תשתתפנה (ערוך השולחן סי' תקס"ג ס"ד, ילקו"י ח"ה ע"מ יג).

יא. אסור לחמם מים ביו"ט לרחוץ כל גופו (אבל חלק מגופו מותר) (ש"ע אור"ח סי' תקי"א ס"ב), אבל במים
קרים (מועדים כהלכה סי' כה ס"ד) או במים שהתחממו מערב יו"ט (ש"ע ס"ב) או במים שהתחממו
מהשמש בדוד שמש ביו"ט (חז"ע יו"ט עמ' מא-מב ס"ב מעין טהרה עמ' קפ"ו ס"ל) מותר לרחוץ בהם כל גופו
ביו"ט (ש"ע ס"ב). ובבית המרחץ (מקווה) אין להתרחץ במים חמים בכל אופן (אפילו חלק מגופו). (ש"ע
ס"ב, כה"ח ס"ק כה) היינו במקלחת ששם, אבל לטבול במקווה חם יש להקל והמחמיר תבוא עליו ברכה
(ילקוט יוסף ימים נוראים עמ' רסו). ההיתר האמור להתקלח במים חמים הוא רק ביו"ט שני של ראש
השנה ולא ביום הראשון שהוא שבת.

יב. מדליקה את הנרות בליל ראש השנה השני [מוצ"ש] ותברך "ברוך... להדליק נר של יום טוב" (ש"ע
סי' רכ"ג ס"ה, חז"ע יו"ט עמ' סא) כשמדליקה תעביר מאש לאש ואחרי שתסיים לא תכבה אלא תניח
בנחת את הגפרור/הנר שיכבה מאליו (חז"ע ס"ס).

יג. אשה שמדליקה נרות בשמן, תקפיד שלא להוציא כדרכה את שאריות הפתילה שנשארו בכוסיות
[מההדלקה של ליל ראשון של ראש השנה] שהם מוקצה מחמת גופו [שחשובים כ"שברי פתילה"]
ואסורים בטלטול ולכן יוציאם בשינוי כגון: ע"י ידית כפית וכדו' [שזה נקרא טלטול מן הצד לצורך דבר
המותר] (הר"ב הגאון גדעון בן משה ראש מוסדות יורו משפחתי בקובץ תורני יו"ט שחל במוצ"ש), או תשפוך הכל לפח.
יד. בתפילת העמידה בליל שני אומרים "ותודיענו" [שהוא במקום "אתה חוננתנו"] (ש"ע סי' תקל"ט ס"א)
ואם שכח אינו חוזר (כה"ח ס"ק ג, שו"ת יח"ד סי' אל) [כיון שעתיד להבדיל על הכוס] (ס"ס).

טו. סדר הקידוש בליל שני: יקנה"ז - יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן (=שהחיינו) (ש"ע סי' תע"ג ס"א) ואם
אפשר ישים פרי חדש או ילבש בגד חדש ויכוון בשהחיינו לפטור אותם (ש"ע סי' תר ס"ב) ואין
אומרים בלילה זה פסוקים או זמירות של מוצאי שבת משום כבוד יום טוב (מטה אפרים סי' תר ס"ב).
[אין מברכים על בשמים בהבדלה הנ"ל] (משנ"ב סי' תע"ג ס"ק נג).

טז. מצוה מן המובחר להשתמש בנר אבוקה להבדלה (ש"ע סי' רח"ב ס"ב) או בשני נרות צמודים
דלוקים או ב-2 גפרורים צמודים דלוקים (ילקו"י שבת סי' רח"ב ס"ד) [הדלקתם ע"י העברה מאש לאש].
אך אם לא מתאפשר לו בהנ"ל אפשר לברך על נר רגיל שדלוק כבר, שדווקא הודלק על מנת להאיר
(עיין ש"ע סי' רח"ב ס"י, וכן אין לברך על נר שהודלק לעילוי נשמה) (משנ"ב סי' רח"ב ס"ק לו, שש"כ לגר"י נויברט
פ"סא ס"כז) או בנר [של "24" וכדו'] שהודלק לצורך העברה מאש לאש לבישול וכדו' (שש"כ ס"ס).

אפשר לברך על נרות שהדליקה האשה לכבוד יום טוב [ליל שני של רה"ש] (ברוך שאמר על יו"ט לגר"ב שרגא
פ"יא סי' כ"ט) כשם הר"ב הגאון מר"ן בן יצחק אבא שאול ז"ל (מכל מקום אם הנרות במיתקן נירות זכוכית סגור
צריך לפתוח את דלת המתקן כדי לראות את הנרות ללא חוצצים בשעת ברכת ההבדלה (על פי ש"ע
סי' רח"ב ס"טו, ילקו"י שבת סי' רח"ב ס"ו)).

הכנות משבת ליום טוב שני

א. אסור לעשות שום מלאכה בשבת לצורך יו"ט הסמוך לו ואף "ערוב תבשילין" לא מועיל לכך (ש"ע
סי' תק"ג ס"א חז"ע יו"ט עמ' רלה). ואף שמדובר בשני ימים של ראש השנה.

ב. אפילו דבר שאינו מלאכה אלא רק טרחה כהדחת קערות וצלחות אסור בשבת לצורך יום ראש
השנה השני (סי' תרכ"ז מג"א ס"ק ג חז"ע יו"ט עמ' לו). ולכן אין לשטוף את הכלים אחרי סעודה שלישית
בשבת (ילקו"י שבת ח"ב עמ' ריט) אבל כוסות מותר לרחוץ שהרי כל הזמן שותים בהם (ילקו"י ס"ס עמ' רנא).

ג. ניקוי השולחן אחרי סעודה שלישית בשבת מותר רק כדי שהבית יראה מסודר (ילקו"י ס"ס) אבל

להכין ולערוך את השולחן לסעודת ליל ראש השנה השני אסור בשבת (סי' תרכ"ז ס"א בהרמ"א).
 ז. אין להציע את המיטות בשבת עבור ראש השנה השני אלא אם כן המיטה נמצאת במקום שעוברים וזהו גנאי ובזיון לשבת שישאר כך ונחשב לצורך שבת שמותר (כה"ח סי' קכ"ד ס"ק יז).
 ה. מותר להוציא אוכלים, משקים או חלה קפואה מהמקפיא בשבת כדי שיופשרו עבור סעודת ליל חג יו"ט שני ואין זה נחשב הכנה (קו"ע מקולר עיני יצחק אור"ח ח"ג סי' לו ס"ב, חזו"ע שנת ח"ב עמ' תמו, נטע גביאל יו"ט פ"כ ס"ט). אבל לא ישימם על הפלטה או מקור אש אחר בשבת שיתחממו לליל ראש השנה השני (ד. ע., עיין כי ב"א מועד עמ' קכה עיין קו"ת אור לליון ח"ג עמ' ריח).
 ו. מותר לשים בקבוקי שתייה בשבת במקרה כדי שיתקררו עבור ליל יו"ט שני ואין זה נחשב הכנה, ועדיף לשים בעוד היום גדול (ולקו"י שנת ח"ב עמ' רכב ס"ק כו עיין אלדני שלמה לגר"ש מנגוה סי' קכב ס"ו בהבנתו).
 ז. אסור לגלול את ספר התורה בשבת עבור הקריאה של ראש השנה השני אלא אם כן קורא בתורה מספר פסוקים למקום שגלל שהינו לימוד לשעתו ולא נקרא הכנה (משנ"ב סי' תרס"ז ס"ק ה כה"ח ס"ק יב).
 ח. מצוה להקדים לאכול סעודה שלישית של שבת לפני סוף שעה תשיעית (3:07) (ע"פ הלכה ברורה לגר"ד יוסף סי' רמט ס"ו) כדי שיוכל לאכול סעודת ליל ראש השנה השני לתיאבון (קו"ע סי' תמד ס"א ומשנ"ב ס"א, סי' תע"א ס"א, סי' רמט ס"ב ומשנ"ב ס"א, ולקוט יוסף הל' שנת ח"א סי' רלא ס"כח). ואם נתאחר אחרי שעה זו יעשה בפחות מכביצה לחם (פחות מ-54 גר') (לקוט יוסף ס"א) [ואז נוטל ידיים בלא ברכה] (קו"ע סי' קנה ס"ב). ולא יאריך בסעודה לאחר השקיעה (6:42) (ולקו"י שנת ח"א עמ' תטז).
 ט. במוצאי שבת תאמר האשה "ברוך המבדיל בין קודש לקודש" ותוכל להתחיל בכל ההכנות הקשורות לליל שני של ראש השנה, ומדליקה נר יו"ט בהעברה מאש לאש. ואלו שמחמירות על עצמן עד זמן ר"ת תמתנה לזמן זה ואז תדלקנה את הנרות. מ"מ שאר ההכנות כהכנת השולחן, שטיפת כלים, הנחת האוכל על הפלטה לחימום וכיו"צ ושאר איסורי דרבנן אין צריך להחמיר שלא לעשותם עד זמן ר"ת (קו"י אור"ח סי' רלא ס"ה).

הלכות עשרת ימי תשובה

תחילת צום גדליה 5:13 (עלות השחר) ביום שני ג' בתשרי סיום הצום: 6:54 (בערב)
 א. הקמים לסליחות בצום גדליה אסור להם לאכול אפילו קודם עלות השחר אלא אם כן היתנו לפני השינה שאינם מקבלים את התענית עד עלות השחר, ואסור אף לשתות בלי תנאי. ואם התנה מותר לו לאכול ולשתות עד עמוד השחר (קו"ע סי' תקס"ד ס"א) [מי ששכח להתנות ואחרי שישן קם קודם עמוד השחר והרגיש צימאון, השתה יש לו על מה לסמוך ובפרט אם הוא רגיל לשתות לצמא כל לילה] (חזו"ע עמ' יא). ואם התחיל לאכול בתוך חצי שעה לפני עמוד השחר אין לאכול סעודת קבע אלא פחות מכביצה (54 גר') לחם או מזונות, אבל שאר מאכלים מותר אפילו יותר (קו"ע סי' פט משנ"ב כז).
 ב. יש לאדם ללמוד בספרי מוסר בעשרת ימי תשובה ולחפש ולפשפש במעשיו ולבדוק את הטעון תיקון (הן בהלכה, הן במידות וכן בכל שאר הנושאים) ולשוב עליהם בתשובה גמורה. (קו"ע סי' תרג סעי' א ומשנ"ב ג) {ובכל יום משבוע זה יכוון לתקן את אשר חטא באותו היום בשבוע בכל השנה (חזו"ע ימים נוראים עמ' רט, משנ"ב סי' תרג כ"ק ב)} וכן ישתדל להרבות בתפילה, צדקה וכו' וצריך להדר ולדקדק בכשרות המזון בימים אלו יותר ממה שמקפידים כל השנה (מטה מפדים סי' תרג סי' ה).
 ג. אם אפשר לרכוש ארבעת המינים בהידור גדול כבר לפני יום הכיפורים עדיף לעשות כן כדי להוסיף עוד זכויות (מטה מפדים סי' תרג סי' ה).
 ד. מצוה לאשה להשתדל לקיים מצות "הפרשת חלה" בימים אלו (כה"ח ס"ק כו). וטוב להפריש פעם אחת בימים אלו שיעור של 1/48 מהעיסה לחלה אע"פ שכל השנה מפרישה כל שהוא [ז"א אם העיסה היא 1,560 גרם צריך להפריש 32.5 גר' וכיו"ב] (ב"ח ס"ב שמיני ס"ג).
 ה. בעש"ת אומרים "אבינו מלכנו" בשחרית ובמנחה אחרי "18" ומנהגו לומר גם בשבת (אלא שמדלגים חטא ועוון), אם יש ברית בעש"ת אין אומרים וידוי ונפילת אפיים, אך אבינו מלכנו אומרים (קו"ע סי' תרג סעי' א כה"ח ס"ק ו-יא-יב הליכות עולם ח"ב עמ' רלב).
 ו. בעש"ת אומרים "המלך הקדוש" במקום ה"א-ל הקדוש" ב-18, ואם טעה או שהוא מסופק אם אמר או לא (ולא נזכר תוך כדי דיבור) חוזר לראש [לתחילת שמונה עשרה] והש"ן שטעה חוזר ל"אתה קדוש" אבל בראש השנה ויוה"כ אם התפלל במחזור מילה במילה והוא מסופק אם אמר, לא יחזור שמסתמא אמר כהוגן (קו"ע סי' תקפ"ב סעי' א כה"ח ס"ק ז).
 ז. בעש"ת אומרים "המלך המשפט" במקום "מלך אוהב צדקה ומשפט" ב-18, ואם טעה ואמר כהרגלו אם נזכר קודם שעקר רגליו ב"עושה שלום" חוזר ל"השיבה" ואם נזכר לאחר שעקר רגליו חוזר לתחילת 18 [וטוב שיתנה שאם זה לא חובה אזי זה בנדבה] (קו"ע ס"א, חזו"ע עמ' קנ"ג), וזה לספרדים אבל האשכנזים לא חוזרים בכלל (משנ"ב ס"ק ו, פסקי תשובות ס"א).
 ח. בעש"ת מוסיפים בתפילת העמידה "זכרנו לחיים...", "מי כמוך...", "וכתוב לחיים טובים...", "ובספר חיים וברכה...", "עושה השלום..." ואם שכח אינו חוזר (ס"א).